

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра неврології

Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НЕВРОЛОГІЯ»

Нормативна дисципліна

Форма здобуття освіти очна
(очна, заочна, дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 221 «Стоматологія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

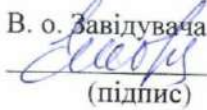
Освітньо-професійна програма «Стоматологія»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс IV

Силабус навчальної дисципліни
затверджено на засіданні кафедри
неврології

Протокол від
«01» вересня 2021 року № 1

В. о. Завідувача кафедрою
 проф. ТОВАЖНЯНЬСКА О.Л.
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20__ року

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем терапевтичного профілю

Протокол від
“ ” 20__ року № ____

Голова
 проф. КРАВЧУН П.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ” 20__ року

Силабус навчальної дисципліни «Неврологія» для студентів за напрямом підготовки 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 «Стоматологія» другий (магістерський) рівень

Курс 4

Розробники: В. о. Завідувача кафедри неврології, д.мед.н., професорка О.Л. ТОВАЖНЯНЬСКА;
Доцентка, к.мед.н. О.І.КАУК. Доцентка, к мед. н. Л.В.ТИХОНОВА

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. ТОВАЖНЯНСЬКА Олена Леонідівна – в.о. завідувача кафедри неврології, д. мед. н., професорка. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, демієлінізуючі захворювання, больові синдроми, соматоневрологічні синдроми, головний біль, нейрореабілітація. Конт. телефон: +380509221252, електронна адреса для листування ol.tovazhnianska@knmu.edu.ua (вітчизняні та англомовні студенти);
2. НЕКРАСОВА Наталія Олександрівна – професорка кафедри неврології, д. мед. н. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, вертеброневрологія, психоневрологія, нейрореабілітація, сонографія. Конт. телефон: +380506154580, електронна адреса для листування no.nekrasova@knmu.edu.ua (англомовні студенти);
3. КАУК Оксана Іванівна – доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: дитяча неврологія, пароксизмальні стани у дітей, затримка психо-мовного розвитку та корекція поведінкових порушень у дітей. Конт. телефон: +380995619123, електронна адреса для листування oi.kauk@knmu.edu.ua (вітчизняні студенти);
4. МАРКОВСЬКА Олена Володимирівна – доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, демієлінізуючі захворювання. Конт. телефон: +380954207904, електронна адреса для листування ov.markovska@knmu.edu.ua (вітчизняні студенти);
5. ЄСКИН Олександр Ростиславович – доцент кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: діагностика та лікування сенсорних полінейропатій різної етіології. Конт. телефон: +380677077257, електронна адреса для листування or.yeskin@knmu.edu.ua (вітчизняні студенти);
6. ТИХОНОВА Людмила Володимирівна - доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: епілепсія та неепілептичні пароксизмальні стани, цереброваскулярна патологія, хвороба Паркінсона. Конт. телефон: +38050-401-50-51, електронна адреса для листування lv.tykhonova@knmu.edu.ua (вітчизняні студенти);
7. РІЗНИЧЕНКО Олена Костянтинівна - доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: лікування, профілактика та реабілітація інсультів, дорсопатій. Конт. телефон: +380667184107, електронна адреса для листування ok.riznychenko@knmu.edu.ua (англомовні студенти);
8. ТЕСЛЕНКО Ольга Олександрівна - доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, демієлінізуючі захворювання. Конт. телефон: +380677430574, електронна адреса для листування oo.teslenko@knmu.edu.ua (вітчизняні студенти);
9. СОЛОВЙОВА Євгенія Тарасівна – асистентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, захворювання периферичної нервової системи. Конт. телефон: +380679999450, електронна адреса для листування yt.soloviova@knmu.edu.ua (англомовні студенти);
10. РЕМІНЯК Юлія Костянтинівна - асистентка кафедри неврології. Професійні інтереси: мігрень та інші види головного болю. Конт. телефон: +380995655432, електронна адреса для листування yk.remyniak@knmu.edu.ua (англомовні студенти);
11. ДАРІЙ Іван Володимирович – асистент кафедри неврології, PhD. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, вертеброгенна патологія, реабілітація після інсульту, Лонг-ковід синдром, головний біль. Конт. телефон: +380633080920, електронна адреса для листування iv.darii@knmu.edu.ua (англомовні студенти);
12. ІБРАХІМОВА Олена Леонідівна - асистентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, захворювання периферичної нервової системи. Конт. телефон: +380674274714, електронна адреса для листування ol.ibrahimova@knmu.edu.ua (англомовні студенти);
13. ГЕЛЕТКА Олександр Олександрович - асистент кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: діагностика та лікування травм сплетінь та нервів, м'язової слабкості, міофасціальних синдромів. Конт. телефон: +380732289147, електронна адреса для листування io.heletka@knmu.edu.ua (англомовні студенти).

Інформація про консультації

1. Очні консультації здійснюються викладачами груп згідно затвердженого на кафедрі графіку, з яким можливо ознайомитися на інформаційному стенді кафедри, напередодні диференційного заліку.

Локація

Лекції в 2021-2022 н.р. будуть проводитись у он-лайн режимі.

Місце проведення практичних занять: учбові кімнати кафедри неврології на базі ННМЦ «УК» ХНМУ (м. Харків, вул. О. Шпейєра, 4) та КНП ХОР «ОКЛ» (м. Харків, пр. Незалежності 13).

Час проведення занять: у відповідності до розкладу.

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Неврологія» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Стоматологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «Стоматологія».

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Неврологія – це розділ клінічної медицини, який вивчає етіологію, патогенез і клінічні прояви хвороб нервової системи та розробляє методи їх діагностики, лікування і профілактики.

Відповідно до ОПП та навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікації за напрямом підготовки 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 «Стоматологія» на дисципліну «Неврологія» виділено 0,75 кредиту ECTS, всього кількість годин – 120; аудиторних – 17: 2 години лекцій і 15 годин практичних занять; самостійна робота студентів – 5,5 годин.

Формою підсумкового контролю є диференціальний залік.

Загальна структура дисципліни - програма дисципліни структурована одним розділом, який в свою чергу складаються з окремих тем. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного залікового кредиту.

Роль та місце дисципліни у системі підготовки фахівців

Дисципліна «Неврологія» є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутнього лікаря стоматолога та надає можливість отримати знання про особливості будови та функціонування різних відділів нервової системи, оволодіти методикою дослідження неврологічного статусу, вивчити етіопатогенетичні особливості, клінічні прояви, диференціально діагностичні ознаки та сучасні напрямки і алгоритми невідкладних станів в неврології.

Пререквізити та кореквізити дисципліни

Дисципліна «Неврологія» як навчальна дисципліна:

- а) ґрунтується на вивченні студентами медичної біології, біологічної та біоорганічної хімії, гістології, фізіології та патологічної фізіології, анатомії людини та патоморфології й інтегрується з цими дисциплінами;
- б) ґрунтується на вивченні студентами пропедевтичних дисциплін терапевтичного профілю, фармакології, радіології і інтегрується з цими дисциплінами;
- в) інтегрується з іншими клінічними дисциплінами (внутрішньою медициною, нейрохірургією, онкологією, психіатрією, медичною генетикою, стоматологією, тощо).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Неврологія» є:

- Аналізувати дані обстеження нейростоматологічних хворих;
- Визначати провідні симптоми і синдроми при найбільш поширеній неврологічній патології;
- Надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах у клініці нервових хвороб;
- Планувати тактику ведення стоматологічного хворого з неврологічною патологією.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Неврологія» є:

- Проводити диференційну діагностику захворювань у клініці нейростоматології;
- Проводити обстеження нейростоматологічних хворих;
- Ставити діагноз при невідкладних станах у клініці нервових хвороб;
- Ставити попередній клінічний діагноз нейростоматологічної патології;
- Ставити синдромний діагноз нейростоматологічної патології.

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності (ЗК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності. 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 10. Здатність бути критичним і самокритичним. 11. Здатність працювати в команді. 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у

	загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності
Фахові компетентності (ФК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні. 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень. 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. 7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області з супутніми соматичними захворюваннями. 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації. 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації. 17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності. 18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).
2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепнолицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).
3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).
5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).
10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
12. Організувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.
13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного

стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 0,75	Напрямок підготовки <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	<u>Нормативна</u>	
Загальна кількість годин – 22,5	Спеціальність: <u>221 «Стоматологія»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		4-й	-й
		Семестр	
		VII-й або VIII-й	-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 17 самостійної роботи студента – 5,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Другий (магістерський) рівень	Лекції	
		2 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		15 год.	год.
		Лабораторні	
		0 год.	год.
		Самостійна робота	
		5,5 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: диф.залік			

2.1 Опис дисципліни

Теми лекцій

№ з/п	Тема	Години
1.	Біль, її диференціація. Головний біль.	2
	Всього	2

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форми навчання	Методи контролю
1	Тема 1. Рухові порушення. Пірамідна, екстрапірамідна система та мозочок, методи дослідження та синдроми ураження.	2,5	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, курація пацієнтів, письмові творчі роботи, творчі завдання; індивідуальні завдання.	Усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль;
	Тема 2. Чутлива система. Види і типи порушення чутливості. Біль, її диференціація. Види та типи чутливих порушень.	2,5		
2	Тема 3. Патологія I -XII пар черепних нервів.	2,5		
	Тема 4. Когнітивні функції. Основні методи дослідження когнітивної сфери.	2,5		

	Види уражень. Розлади мовлення. Методика дослідження. Диференціація синдромів порушення мовлення.			
3	Тема 5. Невідкладні стани в неврології.	2,5		
	Тема 6. Практичні навички. Диференційний залік.	2,5		
Всього годин практичних занять		15		

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форми навчання	Методи контролю
1	Підготовка до практичних занять	2	Письмові творчі роботи, творчі завдання; індивідуальні завдання.	Усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль, реферати; доповідь.
2	Функціональні методи діагностики захворювань нервової системи.	1		
3	Інфекційні захворювання нервової системи	2,5		
	РАЗОМ	5,5		

3. Критерії оцінювання

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» від 21.08.2021 наказ ректора ХНМУ №181.

Організація поточного контролю.

Оцінювання загальної навчальної діяльності (далі – ЗНД)

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення дисципліни. ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для дисциплін з формою контролю «диференційований залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 1 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ або іспитом)», що додається (додаток 1), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 70 до 120.

Оцінювання індивідуальних завдань студента (далі - ІЗЗ)

Індивідуальні завдання здобувача освіти з дисципліни сприяють більш поглибленому вивченню здобувачем освіти теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Терміни отримання, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, що розробляється кафедрою на кожний семестр. ІЗЗ виконується здобувачем освіти самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання ІЗЗ комплексної тематики кількома студентами.

ІЗЗ оцінюються в балах (не більше 10), що додаються до балів, набраних за ЗНД по закінченню вивчення дисципліни або її частини, при проведенні «заліку», «диференційованого заліку» або «іспиту».

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкових занять та іспиту.

Диференціальний залік

Диференціальний залік з дисципліни - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Проведення диференціального заліку здійснюється викладачем академічної групи на останньому заняття в семестрі.

Якщо диф. залік не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру.

Методика проведення диференційного заліку:

1. Вирішення пакету тестових завдань проводиться на останньому занятті в семестрі, який включає базові (якірні) тестові завдання ЛІІ у кількості не менше **30 тестів**. Критерій оцінювання – 100% вірно вирішених завдань, «склав - не склав».

2. Оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами дисципліни в день іспиту.

На кафедрі встановлене оцінювання освоєння практичних навичок та теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами.

Оцінка за диференційний іспит

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час диф. заліку становить 80. Мінімальна кількість балів під час диф. заліку становить 50.

Оцінка з дисципліни

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати з **ОД** - 200, у тому числі максимальна загальна навчальна діяльність – 120 балів та 80 балів – за результатами диф. заліку. Мінімальна кількість балів **ОД** становить 120, у тому числі мінімальна загальна навчальна діяльність – 70 та 50 балів – за результатами диф. заліку.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточного і семестрового контролю становить 60% та 40%.

Студенти, які не були допущені диф. заліку або не склали його, мають право на ліквідацію поточної академічної заборгованості та перескладання СК в межах поточного семестру, а також під час зимових або літніх канікул після завершення відповідного семестру але до початку наступного.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння відповідних розділів і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Якщо студент бажає покращити свій рейтинговий бал він має можливість виконати індивідуальні завдання, які включають створення тестових завдань для контрольного опитування, підготовка доповідей на наукові конференції, участь у міжвузівських олімпіадах з дисципліни тощо.

Ліквідація академічної заборгованості. Пропущені практичні заняття (як аудиторні, так й дистанційні) підлягають обов'язковому відпрацюванню. Відпрацювання здійснюється або викладачу групи або черговому викладачу, допускається дистанційна форма відпрацювання (за попередньою домовленістю). Відпрацювання пропущеного заняття в термін до 1 місяця з моменту пропуску здійснюється на безоплатній основі, якщо термін перебільшує 1 місяць – по заяві, з дозволу деканату, який вирішує форму відпрацювання (безоплатно або платно).

4. Політика дисципліни

Кафедра приймає кваліфікованих студентів будь-якої раси, національного чи етнічного походження, статі, віку, осіб з особливими потребами, будь-якої релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, ветеранського статусу або сімейного стану на всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам університету.

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час практичного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача – це абсолютно нормально.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

Заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

5. Академічна доброчесність

Кафедра неврології підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме

вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

6. Рекомендована література

Навчальна література

1. Неврологія: підручник / І. А. Григорова [та ін.]; ред.: І. А. Григорова, Л. І. Соколова. - К. : Медицина, 2013. - 640 с.
2. Clinical Neurology / Edited by Gryb V.A. – K.: Publishing house Medknyha, 2017.- 288p.
3. Neurology / Hryhorova I.A., Sokolova L.I., Herasymchuk R.D. et al. - Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2017. – 624 p.

Допоміжна:

1. Нервові хвороби, під ред. С.М.Віничука, Є.Г.Дубенка. – К.:Здоров'я. – 2001 – 696с.
2. Никифоров А.С., Коновалов А.Н., Гусев Е.И. Клиническая неврология: Учебник. В трёх томах. – I-II-III.: Медицина, - 2007. – 792с.
3. Скоромец А.А. Нервные болезни: учебн.пособие / А.А.Скоромец, А.П.Скоромец, Т.А.Скоромец. – 4-е изд. – М.: МЕДпресс-информ, 2010. – 560с.ил.
4. Шевага В.М. Неврологія: підручник / В.М.Шевага, А.В.Паєнок, Б.В.Задорожна. – 2-е вид., перероб. і доп.-К.: Медицина, 2009.-. 656с.
5. Яхно Н.Н., Штульман Д.Р. Болезни нервной системы. – Том 1-2 – М.: Медицина, 2007 – 744с. и 480 с.

7. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

1. Обстежувати обсяг активних та пасивних рухів.
2. Обстежувати тонус і силу м'язів.
3. Обстежувати сухожилкові, периостальні, шкірні рефлекси (карпо-радіальних, з біцепса, з трицепса, колінних, ахілових, черевних, підошовних).
4. Обстежувати патологічні рефлекси (Бабінського, Оппенгейма, Гордона, Шеффера, Россолімо, Бехтерева, Жуковського та інші) та синкінезії.
5. Обстежувати координацію рухів (пальце-носова, коліно-п'яткова проби, діадохокінез, проби на дисметрію), виявляти статичну та динамічну атаксії.
6. Обстежувати всі види чутливості (поверхневі, глибокі і складні види).
7. Обстежувати симптоми натягнення корінців.
8. Обстежувати стан нюху і смаку.
9. Обстежувати гостроту зору, поля зору, кольоросприйняття.
10. Обстежувати функції очорухових нервів.
11. Обстежувати функцій V нерва.
12. Обстежувати функцій VII нерва.
13. Обстежувати функцій IX-X нервів.
14. Обстежувати функцій XI-XII нервів.
15. Обстежувати вегетативну нервову систему.
16. Обстежувати менінгеальні симптоми (ригідність потиличних м'язів, симптоми Керніга, Брудзинського), реактивні больові феномени: с-м Менделя, с-м Платау, місця виходу малого й великого потиличних нервів.
17. Обстежувати рівень мови, праксису, гнозису, письма, читання, рахунку.

18. Тракувати основні показники допоміжних методів обстеження в неврологічній клініці (електрофізіологічних, ультразвукових, рентгенологічних, комп'ютерно-томографічних).
19. Самостійно обстежувати хворих із неврологічною патологією зі складанням історії хвороби.
20. Визначати провідний неврологічний синдром у хворого.
21. Обґрунтовувати виставлений клінічний діагноз.
22. Надавати невідкладну допомогу при гострих неврологічних станах.

Перелік питань до диф.залику

1. Рефлекторний апарат спинного мозку. Рефлекс, рефлекторна дуга. Безумовні рефлекси.
2. Сухожилкові і периостальні рефлекси, дуги їх замикання.
3. Кортико-спинальний і кортико-нуклеарний шляхи.
4. Центральний (спастичний) параліч.
5. Периферичний (в'ялий) параліч. Патогенез атонії, арефлексії, атрофії.
6. Екстрапірамідна система, анатомічні особливості, функції.
7. Синдром Паркінсонізму, біохімічні механізми патогенезу.
8. Види гіперкінезів.
9. Мозочок, анатомо-фізіологічні особливості, синдроми ураження.
10. Види атаксій.
11. Чутливість. Види чутливості, види чутливих порушень.
12. Типи порушень чутливості. Синдром Броун-Секара.
13. Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження, синдроми ураження I-XII пар черепних нервів.
14. Центральний і периферичний парез лицьового нерва.
15. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми.
16. Кора великих півкуль, цитоархітектонічні поля, синдроми ураження.
17. Агнозія, апраксія, афазія.
18. Розлади мови (дизартія, афазія).
19. Класифікація судинних захворювань нервової системи.
20. Варіанти церебральних судинних кризів.
21. Синдроми проявлення транзиторних ішемічних атак.
22. Минучі порушення мозкового кровообігу.
23. Геморагічний інсульт (паренхиматозний та субарахноїдальний крововилив).
24. Ішемічний (тромботичний і нетромботичний) інсульти.
25. Принципи недиференційованого і диференційованого лікування інсультів.
26. Профілактика інсультів.
27. Сучасна класифікація пароксизмальних станів в клініці нервових хвороб.
28. Патогенетична суть епілепсії, класифікація епілептичних нападів, принципи диференційованого лікування.
29. Епілептичний статус, клініка, діагностика, лікування.
30. Неепілептичні пароксизмальні стани – судомні та бессудомні.
31. Вегетативно-судинні пароксизми.
32. Синкопальні стани.
33. Цефалгії-патогенетичні механізми появи, клініка, діагностика, лікування.
34. Мігрень: патогенез, клініка, лікування.
35. Закрита черепно-мозкова травма, струс, забій, стиснення головного мозку. Невідкладна допомога.
36. Менінгіти (гнійні-первинний, вторинні; серозні).

37. Арахноїди (злипливий, кистозний), базальний, конвексимальний).
38. Енцефаліти (первинні, вторинні)
39. Ураження нервової системи при грипі, ревматизмі. Герпетичні ураження.

В.о. Завідувача кафедри неврології ,
Професорка, д. мед. н.

О.Л.Товажнянська